

PÕHJANAABRITE 2022. AASTA PARLAMENTAARSE KONVERENTSI ÜHISAVALDUS: PÕHJA-EUROOPA PARLAMENTIDE VÄLISKOMISJONIDE ESIMEESTE AVALDUS VENEMAA JA UKRAINA KOHTA

Meie, Põhja-Euroopa riikide parlamentide väliskomisjonide ja rahvusvaheliste küsimuste komisjonide esimehed, tulime 16.–17. juunil kokku Londonis, et arutada Venemaa ebaseaduslikku sissetungi Ukrainasse ning selle kaugeleulatuvat mõju julgeolekule ja stabiilsusele Euroopas ja mujal.

Me oleme jätkuvalt solidaarsed Ukraina rahvaga. Avaldame lugupidamist nende erakordsetele ohvrite vastu, mis nad on toonud vabaduse, oma riigi territoriaalse terviklikkuse ja oma demokraatliku riigikorra sõltumatuse nimel. Meie kohus on kollektiivselt ja otsustavalt reageerida sõjale, mis püüab jõuga muuta praegust olukorda ja mis juba praegu kujundab ümber Euroopa tulevikku.

1. Seepärast **avaldame me heameelt rahvusvahelise kogukonna toetuse üle Ukrainale ning arvame, et see toetus peab jätkuma ja kasvama** – kiirendades raskerelvade ja muu sõjalise abi andmist Ukraina relvajõududele ning suurendades rahalist toetust Ukraina valitsusele igapäevasteks kulutusteks ja naaberriikidele, kes on vastu võtnud ligi 5 miljonit Ukraina põgenikku. Lisaks **kutsume valitsusi üles alustama Ukraina pikaajalise ülesehitamise kavandamist tihedas koostöös Ukraina valitsusega.**
2. Me **mõistame kõige karmimalt hukka Venemaa relvajõudude ja nende käsilaste Ukrainas toime pandud rahvusvahelise õiguse pideva rikkumise ja sõjakuriteod.** Oleme äärmiselt mures sõjavangide väärkohtlemise pärast Venemaa poolt, sealhulgas fiktiivse kohtumõistmise pärast Ukraina sõjaväe käsuliini alla kuuluvate tegevväelaste üle, kes on Genfi konventsioonide kaitse all. Kinnitame taas oma täielikku vastuseisu surmanuhtlusele mis tahes asjaoludel.
3. **Kutsume rahvusvahelist kogukonda üles võtma kõiki vajalikke meetmeid, et mitte lasta Venemaa sõjaväelastel jätkata Ukraina rahva terroriseerimist, tagades, et süüdiolevad isikud võetakse vastutusele.** See hõlmab **eritribunali moodustamist Ukraina vastu toime pandud agressioonikuriteo eest karistuse määramiseks.** Pidevalt lisandub tõendeid sõjakuritegude kohta, nii tsiviilisikute ja haiglate tahtliku sõjalise ründamise kohta kui ka tsiviilisikute inimkilbina kasutamise, seksuaalse rünnakute ja vägistamise, piinamisete, röövimiste, sunniviisilise küüditamise ja sunniviisilise passide andmise kohta. Rahvusvahelise Kriminaalkohtu heaks töötavatel uurijatel peab olema vahetu juurdepääs kõigile kuritegudega seotud kohtadele Ukrainas, et säilitada ja koguda tõendeid, ning samuti ressursid oma töö jätkamiseks pikema aja jooksul. Samuti on oluline, et Rahvusvahelisele Punase Risti Komiteele ja muudele rahvusvahelistele humanitaarorganisatsioonidele võimaldataks pääseda sellistesse kohtadesse nagu Mariupol, et pakkuda okupatsiooni all olevatele kodanikele abi – toitu, vett ja ravimeid –, milleks Venemaa on rahvusvahelise humanitaarõiguse kohaselt kohustatud.

4. **Me mõistame kogu südamest hukka selle, et Venemaa kasutab oma võimu ja mõjujõu suurendamiseks relvana toitu ja nälga.** ÜRO peasekretär on hoiatanud, et sadu miljoneid inimesi ähvardab sõjast tingitud toidupuuduse tõttu „nälja ja viletsuse“ oht. Ligi 750 000 inimest Etiopias, Afganistanis, Somaalias, Lõuna-Sudaanis ja Jeemenis kannatab juba praegu nälja ja tugeva alatoitluse all. Sellest hoolimata jätkab Venemaa Musta mere sadamate blokaadi, viib pidevalt läbi rünnakuid teraviljahoidlate, väetisehoidlate ja põllumajandusliku taristu vastu ning varastab okupeeritud aladelt oma tarbeks või kasumi saamiseks teravilja.
5. **Me kutsume oma valitsusi üles tegema koostööd sarnaselt mõtlevate partneritega, et suurendada meie kollektiivset julgeolekut sõjaliste ja tuumaohutude vastu Euroopas, ühendades Kaug-Põhja Balti riikide ja Musta merega ning tehes kiireloomulisi jõupingutusi tuumaohutude vähendamiseks.** Venemaa kuulub selliste vaenulike riikide hulka, kes on võimelised löikama läbi meie kommunikatsioonidele ja majandusele elutähtsad merealused kiudoptilised kaablid. President Putin kordas hiljuti taas oma ambitsiooni taastada Venemaa kui impeeriumi hiilgus territoriaalsete vallutuste kaudu, samal ajal kui praeguse konflikti kohal ripub Venemaa poolse tuumalöögi oht. Seetõttu **kutsume ka oma valitsusi tungivalt üles rakendama strateegilisi ja tuumariski vähendavaid meetmeid.** Samuti **kinnitame veel kord, et tuumarelvade leviku tõkestamise leping on tuumadesarmeerimise ja tuumarelva leviku tõkestamise režiimi nurgakivi.**
6. **Me anname lubaduse suurendada oma riikide vastupanuvõimet vaenulike riikide ja nende käsilaste järjest salakavalamale mõjule, õppides üksteiselt, kuidas paremini kaitsta oma poliitikat, ühiskonda ja majandust mitmesuguste mõjutusvahendite eest, mida vaenulikud riigid kasutavad meie ühtekuuluvuse ja heaolu survestamiseks ja õhnestamiseks.** Samuti on meie avatud ühiskonnad ja majandused kaitsetud selliste ärakasutamise viiside ees, mida me ei ole veel kindlaks teinud. Seepärast **kutsume oma valitsusi üles looma mehhanisme, mis võimaldavad tuvastada muudest riikidest pärinevaid salakavalaid ohte meie demokraatiale ja vabaturumajandusele, ning jagama saadud teadmisi liitlaste ja sarnaselt mõtlevate partneritega, et luua ühine ohupilt.**

Michael Aastrup Jensen
asesimees, välispoliitika komisjon
Taani

Marko Mihkelson
esimees, väliskomisjon
Eesti

Jussi Halla-aho
esimees, väliskomisjon
Soome

Bjarni Jónsson
esimees, väliskomisjon
Island

Charles Flanagan
esimees, välis- ja kaitsekomisjon
Iirimaa

Rihards Kols
esimees, väliskomisjon
Läti

Laima Liucija Andrikienė
esimees, väliskomisjon
Leedu Vabariik

Kenneth G Forslund
esimees, väliskomisjon
Rootsi

Tom Tugendhat MP
esimees, väliskomisjon
Ühendkuningriik